

äfvén genom annan åtgärd än lagsökning eller stämning i de fall, då lagsöknings- eller rättegångsförfarande är uteslutet, och särskildt att påkallande i behörig ordning af skiljedom, när sådan är föreskrifven, må vara för ändamålet tillräckligt.

Stockholm den 11 mars 1910.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 31.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 mars 1910.
 — — — — Andra Kammaren den 11 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående beredande af möjlighet för vissa samhällen att på mindre betungande villkor med full äganderätt komma i besittning af gatumark, som upplåtits till allmänt begagnande.

(Lagutskottets utlåtande nr 11.)

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har af enskild motionär gjorts framställning angående möjlighet för vissa samhällen att på mindre betungande villkor med full äganderätt komma i besittning af gatumark, som upplåtits för allmänt begagnande.

Enligt 9 § i lagen angående stadsplan och tomtindelning skall allmän väg, som enligt fastställd stadsplan ingår i gatumark, utan ersättning tillfalla stad eller samhälle, hvarå lagen äger tillämpning. Med afseende åter å mark, som enligt särskildt aftal upplåtits till allmänt

begagnande eller till enskild utfartsväg, skall, om densamma erfordras för i fastställd stadsplan upptagna gator, torg eller andra allmänna platser eller för hufvudgator, som ej ingå i stadsplan, men för hvilkas framdragande staden erhållit rätt att förvärfva mark, ersättning i af lagen stadgad ordning af staden utgifvas. Enligt föreskrift i lagens 20 § skall vid den nämnda ersättningens bestämmande särskild hänsyn tagas till att upplåtelse, som nyss nämnts, föreligger.

I syfte att i nu angifvet afseende bereda de samhällen, för hvilka den omförmälda lagen gäller, en bättre ställning, påyrkade motionären i en af honom under nästlidet års riksdag väckt motion sådan ändring i 9 § af sagda lag, att mark, som genom särskildt aftal upplåtits till enskild utfartsväg eller till allmänt begagnande, skulle i nyss omförmälda afseende likställas med allmän väg, samt att såsom en följd häraf 20 § i lagen måtte utgå. Af skäl, som af lagutskottet angåfvos i dess öfver motionen afgifna utlåtande, fann sig utskottet förhindradt att tillstyrka bifall till densamma. Också förföll frågan för nämnda riksdag.

Den nu förevarande motionen afser åstadkommande af utredning för åvägabringande af en lagändring i syfte att bereda omförmälda samhällen möjlighet att utan ersättning eller på mindre betungande villkor än enligt nu gällande bestämmelser förvärfva äganderätt till gatumark, som upplåtits till allmänt begagnande. Däremot inbegripes ej i motionen mark, som upplåtits till enskild utfartsväg.

Före tillkomsten af gällande stadsplanelag berodde det af staden eller samhället själf, om och när det ville göra sin rätt gällande att exproprieras till allmän plats afsedd mark. Enligt stadsplanelagen åter ankommer det i vissa fall på markens ägare att, när han så önskar, framställa yrkande, att mark skall af staden lösas, och rent faktiskt torde samhället ofta, när det äger rätt att lösa mark, se sig nödsakadt att begagna sig af denna sin befogenhet.

Att bördan för samhällena af denna inlösningsplikt visar sig oskäligt stor, samt att den med den nämnda i 20 § af omförmälda lag afsedda lindringen i fråga om ersättningsbeloppet icke kan hos expropriationsmyndigheterna vinna erforderligt beaktande, synes icke vara tvifvel underkastadt. I sådant afseende vill Riksdagen åberopa såväl motionärens framställning och hvad vid nästlidet års riksdag i detta ämne förekom som äfven af Svenska stadsförbundet gjorda uttalanden. En lagändring i af motionären påyrkad syfte synes alltså Riksdagen af behovet påkallad.

Huruvida den förmånligare ställning, som sålunda i ifrågavarande hänseende synes böra beredas samhällena, lämpligen bör inträda endast,

då fråga är om inom stadsplanen belägen mark, eller äfven vid fråga om förvärf af sådan mark utom densamma, som enligt 11 § stadsplanlagen skall till staden afstås, synes Riksdagen tvifvelaktigt och torde böra besvaras först efter en blifvande undersökning. Af en sådan lärer äfven framgå, huru de af lagutskottet vid nästlidet års riksdag framhållna svårigheterna med afseende å utförandet af den ifrågavarande lagstiftningen må kunna undanröjas. Hvad särskildt angår frågan om inteckningar, som kunna hvila å den mark, hvarom är fråga, anser sig Riksdagen böra framhålla, att genom den ifrågasatta lagstiftningen naturligen ej är afsedt att göra något ingrepp i inteckningshafvares rätt eller i tredje mans öfriga bestående rättigheter med afseende å marken.

På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, i hvilken utsträckning sådana samhällen, där lagen om stadsplan och tomtindelning den 31 augusti 1907 är tillämplig, må utan ersättning till vederbörande ägare eller på mindre betungande villkor än enligt nu gällande bestämmelser förvärfva gatumark, som upplåtits till allmänt begagnande, och, om möjligt, för nästkommande års Riksdag framlägga det förslag, hvartill utredningen kan gifva anledning.

Stockholm den 11 mars 1910.

Med undersåtlig vördnad.
